

Mr. sc. Omer ZULIĆ

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

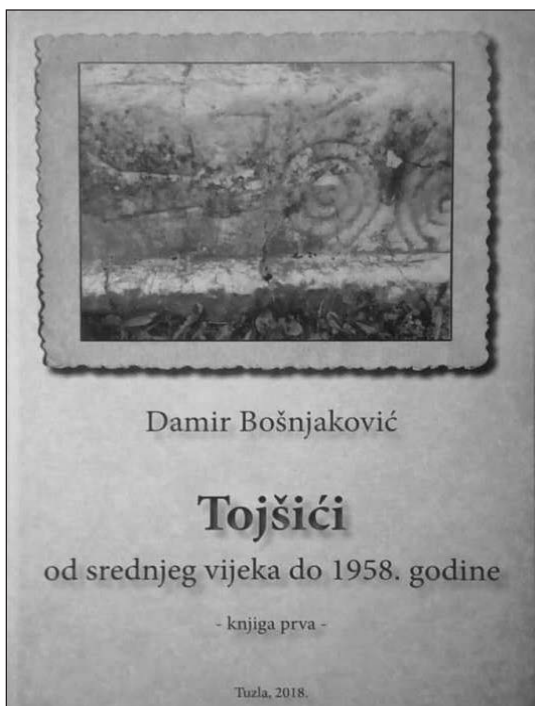
Damir Bošnjaković, TOJŠIĆI OD SREDNJEG VIJEKA DO 1958. GODINE, Knjiga Prva, Arhiv Tuzlanskog kantona, Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, JU Bosanski kulturni centar „Alija Izetbegović“ Kalesija, Tuzla 2018, 189 str.

Istraživanje historijskih procesa u bližoj ili daljoj prošlosti je mukotrpan i zahtjevan zadatak. Isto podrazumijeva istraživanje dostupnih historijskih izvora, analizu i razumijevanje istih. Međutim, pisanje o historijskim procesima na užem lokalnom nivou je znatno zahtjevnije, uglavnom zbog reduciranosti sačuvanih i dostupnih historijskih izvora za određeno lokalno područje. Stoga je istraživanje lokalne historije u tom smislu još teže i zahtjevnije.

Takva je knjiga koju ovom prilikom predstavljamo naučnoj, ali i široj javnosti. Radi se o knjizi pod nazivom *Tojšići od srednjeg vijeka do 1958. godine, knjiga prva*, autora Damira Bošnjakovića. Knjiga se sastoji iz slijedećih cjelina:

- *Predgovor,*
- *Uvodni dio,*
- *Političke, vojne i administrativne promjene,*
- *Demografske promjene,*
- *Privreda,*
- *Kultura i obrazovanje,*
- *Vjerske prilike,*
- *Protagonisti vremena,*
- *Zaključak,*
- *Izvori i literatura,*
- *Recenzije i*
- *Bilješke o autoru.*

U Predgovoru autor ističe potrebu za istraživanjem i pisanjem monografije Tojšića, budući da u proteklom periodu, ovaj prostor nije bio temeljito istražen i prezentovan javnosti. Stoga je evidentna opravdanost za istraživanje i pisanje monografije Tojšića.

U Uvodnom dijelu autor prevashodno analizira pitanje etimološkog porijekla imena Tojšići. Pri tome autor iznosi određena saznanja do kojih je došao istražujući naziv Tojšića. Osim toga, autor u uvodnom dijelu definiše fizičko-geografske odlike tojšićkog kraja, te donosi značajne činjenice iz prahistorijskog i antičkog perioda.

U poglavlju pod nazivom Političke, vojne i administrativne promjene, autor donosi podatke vezane za vojne i političke prilike od srednjovjekovnog perioda, pa do perioda nakon Drugog svjetskog rata i do ukidanja opštine Tojšići. Pri tome autor istražuje i prezentuje političke i vojne prilike u ovom dugom i burnom vremenskom periodu, od općih prilika, te se posebno referirajući na specifičnosti koje se odnose na područje Tojšića. Ukidanjem opštine Tojšići, 1958. godine, njenim spajanjem sa Opštinom Memići u novu, Opštinu Kalesija, autor završava ovo poglavlje.

Demografske promjene predstavljaju bitno poglavlje ove monografije, pri čemu autor ovo pitanje tretira hronološki po periodima, počevši od srednjeg vijeka, pa do promjena nakon Drugog svjetskog rata. Pri tome autor istražuje razloge demografskih kretanja, migracija, i uticaj na demografsku strukturu na području Tojšića.

U slijedećem poglavlju autor temeljito istražuje privredu tojšićkog kraja. Autor polazi od srednjovjekovnog perioda za koji navodi da se većina stanovništva tojšićkog kraja bavila zemljoradnjom, ali takođe navodi da se u tojšićkom kraju proizvodilo i vino, što potvrđuje nazivima pojedinih lokaliteta izvedenih iz riječi vino, kao što su: Vina, Podvina, Vinogradi, Viništa, Vinac, Podvinac, itd. Autor dalje prati privredni napredak tojšićkog kraja, sve do ukidanja Opštine Tojšići, koja je između ostalog bila poznata i po rudarima i rudniku uglja.

Kultura i obrazovanje u tojšićkom kraju takođe zauzimaju značajno mjesto i prostor u autorovom istraživanju Tojšića. Pri tome autor, takođe hronološki istražuje i prezentira ovo značajno pitanje počevši od srednjeg vijeka i klesanja stećaka, preko raznih oblika opismenjavanja stanovništva.

Vjerske prilike i običaji na prostoru Tojšića predmet su posebnog interesovanja autora i prezentovanja činjenica. Autor donosi podatke i dokaze o postojanju sljedbenika crkve bosanske na području Tojšića, u periodu srednjovjekone bosanske države. Dalje, autor donosi podatke o pojavi i širenju islama na području Tojšića u periodu osmanske uprave u Bosni i Hercegovini. Osim toga, autor donosi i zanimljive podatke o raznim običajima u tojšićkom kraju.

Istraživanje i pisanje monografije nekog užeg lokalnog područja bez osvrta na ljude ne bi bilo potpuno i cjelovito. Rukovodeći se time, autor je u posebnoj poglavlju donio podatke o značajnim mještanima, koji su u određenoj sferi ostavili trag u historiji Tojšića.

U Zaključku, autor konstatuje kako je tojšićki kraj od srednjeg vijeka pripadao različitim administrativnim i teritorijalnim jedinicama u zavisnosti od političkih promjena koje su zahvatale ovaj prostor. Po autoru, Tojšići su zauzimali važnu ulogu u okvirima političkog, ekonomskog i kulturnog ambijenta Bosne i Hercegovine.

Na kraju monografije, autor donosi pregled korištene literature, ali i izvora, od objavljenih, ali i neobjavljenih historijskih izvora prvog reda, odnosno arhivskih dokumenata pohranjenih u arhivskim fondovima u Arhivu Tuzlanskog kantona. O tome svjedoči 368 fusnota, koje se odnose na korištenu literaturu i historijske izvore prvog reda. Knjiga je urađena na 189 stranica, a ista je štampana u izdavaštvu Arhiva Tuzlanskog kantona, Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, kao i JU Bosanski kulturni centar „Alija Izetbegović“ Kalesija. Recenzenti monografije *Tojšići od srednjeg vijeka do 1958. godine*, su eminentni univerzitetski profesori, koji su dali i konačnu ocjenu ove monografije.

Na ovaj način autor je dao značajan doprinos istraživanju i prezentovanju historijskih procesa, događaja i ljudi, a koji se odnose na lokalnu historiju, odnosno prostor Tojšića. Stoga ovu monografiju prezentujemo naučnoj i široj javnosti na čitanje i ocjenu.